

Dato: 14.1.2021

Meld. St. 10 Grønnere og smartere – morgendagens maritime næring

Innspill på åpen høring fra Nelfo

Stortingsmeldingen identifiserer klima- og miljøvennlige løsninger som en av regjeringens tre prioriterte områder for den maritime politikken fremover. Det stiller Nelfo seg særdeles positive til. Vi mener Norge her har både unike konkurransefortrinn og en opparbeidet markedsposisjon som vil gjøre det mulig å skape store verdier og flere tusen arbeidsplasser. Med det som bakgrunn ønsker vi å gi innspill til meldingens kapittel 7.

Norge har et godt utgangspunkt

Norge har aktiviteter i hele verdikjeden i den maritime næringen. Målrettet satsing på forskning og utvikling har gitt oss en næringssektor som er verdensledende innen elektriske nullutslippsløsninger. Det at Norge besitter 35 % av alle de batteridrevne maritime fartøy i verden er en god illustrasjon på det. Foruten høy kompetanse og aktiviteter innen alle former for marin transport, nyter Norge godt av en rik tilgang på utslippsfri elektrisitet og et stort hjemmemarked med en lang kystlinje. Hjemmemarkedet gjør det mulig for norske bedrifter å utvikle og ta i bruk transportløsninger, som senere kan eksporteres i et stadig voksende internasjonalt marked. IMO's ambisjon om å minst halvere klimagassutslipp fra internasjonal skipsfart innen 2050 representerer således en formidabel forretningsmulighet for den norske maritime næringen.

Markedsposisjonen bør forsvares gjennom intensivert virkemiddelbruk

Selv om Norge er godt posisjonert for å utvikle klimavennlige løsninger til det globale markedet, er vi nødt til å trappe opp virkemiddelbruken. Vi forventer at utviklingen og utrulling av ny klimavennlig teknologi vil gå ekstremt fort på mange områder. Dette har vi eksempelvis sett innen batteriferger. Fra å være et pilotprosjekt i 2015, kan batteriferger i dag i mange tilfeller konkurrere ut tradisjonelle fossile alternativer, selv under like kommersielle vilkår. Norge vil ikke være alene om å satse på klimavennlig skipsfart, og andre land kan på kort tid ta igjen forspranget. Næringen trenger derfor gode rammebetingelser som vil gjøre det mulig å forsvare dagens dominerende markedsposisjon. Vi tror derfor Regjeringen vil gjøre det klokt i å intensivere virkemiddelbruken så raskt som mulig, med mål om å utvikle en næring som kan skape verdier og arbeidsplasser i mange tiår fremover.

Nelfo etterlyser en mer strukturert satsing på elektrisk skipsfart

Nelfo støtter regjeringens mål og ambisjoner innen klima- og miljøvennlige løsninger. Vi vil også gi regjeringen honnør for at det er blitt introdusert en rekke nye virkemidler de senere årene. Vi savner dog en større grad av struktur og et strategisk rammeverk rundt satsningen på elektrifisering av den maritime næringen. Som Meld. St. 10 også refererer til, er elektrifisering av skipsfarten et tema som er omtalt i mange offentlige planer og stortingsmeldinger. Viktige dokumenter i den sammenheng er Handlingsplanen for grønn skipsfart fra 2019, stortingsmeldingen om Klimaplan for 2021–2030, kommende stortingsmelding om Nasjonal transportplan (NTP) 2022–2033 og kommende stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser. Ingen av disse dokumentene evner å fange opp helheten rundt muligheter, utfordringer, mål og virkemidler tilknyttet elektrisk maritim transport. Eksempelvis kan vi i Meld. St. 10 lese at kommende NTP vil gå nærmere inn på infrastruktur og tilskuddsordninger rettet mot sjøtransporten. Når deler av samme tema blir behandlet ulike stortingsmeldinger og handlingsplaner, øker risikoen for at virkemiddelbruken blir uoversiktlig, uforutsigbar, usystematisk og lite målrettet. Videre risikerer vi at virkemidlene ikke alltid vil

treffe de reelle barrierene, noe som kan trenere utviklingen av en elektrisk maritim næring i Norge.

Vi trenger en nasjonal elektrisk transportplan

Etter vår mening representerer manglende tilgang til nødvendig infrastruktur den største barrieren mot å utvikle hjemmemarkedet for elektrifisering kysttrafikken. Også Klimakur 2030 nevner spesielt utfordringer knyttet til manglende ladeinfrastruktur (både innen veitransport og marin sektor), samt behovet for nettinvesteringer på alle nettnivå. I likhet med Klimakur 2030 er også vi i Nelfo særlig bekymret over den lange tiden det vil ta for å få de nødvendige investeringene på plass.

Norge skal nå for aller første gang bygge ut de elektriske føringsveiene som skal betjene kysttransporten i all overskuelig fremtid. Det innebærer at det må gjøres tilgjengelig tilstrekkelig nettkapasitet for landstrøm og elektrisk skipsfart, samt at alle havner må gjøres ladeklare. Dette gjelder også på mindre steder, der havnen kan tjene som et knutepunkt for med mulighet for å lade ferger, hurtigbåter, busstransport, varetransport og privatbiler.

Infrastrukturen må på plass før eller senere dersom Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Jo tidligere vi får på plass infrastrukturen, dess bedre forutsetninger har norske bedrifter for å utvikle eksportrettede produkter og tjenester til et globalt marked.

Nelfo anbefaler derfor at regjeringen utformer en nasjonal elektrisk transportplan. Et slik plan bør inneholde et nasjonalt kart for nødvendig infrastruktur til fremtidig elektrisk kysttransport. Planen bør også adressere kjente utfordringer tilknyttet finansiering av infrastrukturen og potensielle disinsentiver i den økonomiske reguleringen av nettforetak, herunder regler for nettariffering og anleggsbidrag.

Øvrige rammevilkår

Når det gjelder øvrige rammevilkår, er Nelfo positive til de forslag til virkemidler som gis i St.meld. 10, samt stortingsmeldingen "Klimaplan for 2021-2030". Flere av disse vil stimulere til utviklingen av hjemmemarkedet for utslippsfrie maritime transportteknologier. Vi vil særlig peke på forslaget til økt CO₂-avgift i klimaplanen som et effektivt og sektorovergripende virkemiddel for å øke etterspørselen etter klimavennlige løsninger. Økte midler til forskning, bevilgninger til Grønt Skipsfartsprogram, tilskudd til havnesamarbeid, samt krav om miljø- og klimavennlige løsninger i offentlige anskaffelser er også prioriteringer som vi støtter opp om.

For å øke tempoet i elektrifisering av kysttrafikken anbefaler vi at det i tillegg etableres mer rettighetsbaserte «elbil-virkemidler» for elektrifisering av fartøy. Dette kan for eksempel være i form av redusert havneavgift, fritak for elavgift, eventuelt subsidiert landstrøm og ladestrøm i en overgangsperiode. Slike virkemidler vil stimulere etterspørselen, noe som igjen bidra til raskere kommersialisering av nye transportløsninger innen utslippsfri skipsfart.

Avslutningsvis vil vi uttrykke vår bekymring for den økonomiske situasjonen i norsk verftsindustri som følge av koronapandemien. Vi er derfor positive til at regjeringen nå lover å kartlegge markedssituasjonen i næringen og effekten av dagens virkemidler, samt introdusere nye virkemidler som vil bidra til å opprettholde aktiviteten.

Vennlig hilsen

Nelfo

Andreas Strømsheim-Aamodt

Fagsjef næringspolitikk